

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	22964 Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22964
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Єрмоленко Олексій Анатолійович, Паничок Марина Юріївна, Ломачинська Ірина Анатоліївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.03.2021 р. – 11.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://sspu.edu.ua/images/2021/docs/zvit_pro_samoocinyuvannya_opp_ekonomika_9e598.pdf
Програма візиту експертної групи	https://sspu.edu.ua/images/2021/docs/programa_akreditaciynogo_onlayn-vizitu_sdpu_9-11032021_ID_22964_0727c.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

В цілому дана ОП має достатній потенціал для розвитку і удосконалення. ЗВО має чітку стратегію розвитку, яка сприяє її розвитку даної ОП. Цьому також сприяє відповідність практичного спрямування ОП Стратегії розвитку Сумської області, запитам роботодавців; високий рівень науково-педагогічного персоналу випускової кафедри, про що свідчить їх освітня і наукова кваліфікація, кількість публікацій у Scopus і WoS, місце викладачів і кафедри у загальноуніверситетському рейтингу, наявність 5 викладачів, які мають сертифікат B2; активна співпраця з роботодавцями, органами державної і місцевої влади, залучення практиків до навчального процесу; матеріально-технічне забезпечення та інфраструктура, яка оновлюється і модернізується на постійній основі; рівень безпеки освітнього середовища та рівень підтримки здобувачів; високий рівень корпоративної культури та культури академічної доброчесності. Менеджмент ЗВО створює сприятливе науково-освітнє та матеріально-технічне середовище для забезпечення умов розвитку ЗВО і даної ОП, у тому числі у контексті Стратегії розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2020-2030 рр. За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що дана ОП відповідає вимогам всіх Критеріїв. Виявлені недоліки і слабкі сторони не є системними і можуть бути вирішені найближчим часом.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Наявність і розвиток бренду “Макаренківська родина”, що забезпечує сприятливе освітнє середовище, розвиток корпоративної культури і цінностей, доброзичливу атмосферу, студентоцентрованість, розвиток сучасної професійної особистості. Міжособиста взаємодія і взаємопідтримка між різними учасниками освітнього процесу створює ефективні комунікації. 2. Цілі ОП чітко сформульовані, чітко визначено фокус - практична спрямованість - готельно-ресторанна діяльність, що відповідає запиту ринку праці, пріоритетам регіонального розвитку. Програма відповідає Стратегії ЗВО, має підтримку з боку роботодавців, органів державної та місцевої влади. 3. Загальноуніверситетський каталог вибіркових дисциплін, можливості вибору дисциплін з інших ОП. Освітня програма на основі різноманітних заходів забезпечує набуття здобувачами soft skills. 4. Велика увага приділяється розвитку культури дотримання академічної доброчесності здобувачами та науково-педагогічними працівниками ЗВО. Зокрема, розроблені положення про академічну доброчесність і декларація академічної доброчесності, яку підписують студенти. Сформоване належне нормативне, методичне, інформаційне забезпечення освітнього процесу. 5. У ЗВО сформована дієва психологічна служба, яка ініціює різноманітні заходи, забезпечує високий рівень підтримки здобувачів і викладачів, здатна запобігати конфліктним ситуаціям та вирішувати їх, якщо вони вже сталися. 6. Наукова діяльність НПП, що забезпечує дану ОП, є доволі активною, про що свідчить рейтинг кафедри бізнес-економіки та адміністрування, наявність публікацій у вітчизняних та іноземних фахових виданнях, у тому числі з індексацією в Scopus та WoS. 7. Рейтингування НПП, структурних навчальних підрозділів та матеріальне і моральне заохочення, рейтинг кафедр, завідувачів кафедр, факультетів, що сприяє зростанню наукового рівня, педагогічної майстерності викладачів. 8. Матеріально-технічне забезпечення, інфраструктура та їх оновлення і модернізація на постійній основі; безпека освітнього процесу; програми, орієнтовані на покращення інфраструктури для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. 9. Розвиток внутрішніх комунікацій між учасниками освітнього процесу через різні канали (Moodle, соціальні мережі, дошки оголошень, додатки, електронний кабінет здобувача, телебачення й ін.), зокрема в умовах пандемії. Великий обсяг інформації на сайті ЗВО, яка представлена 8 мовами.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. У ЗВО створені умови для обговорення ОП усіма стейкхолдерами, у тому числі здобувачами. Втім здобувачі беруть участь переважно пасивно. Відповідно, ЗВО слід популяризувати серед здобувачів і самоврядування ідею обговорення ОП. Це буде сприяти розвитку студентоцентрованості. Також доцільно підвищити рівень інформування здобувачів щодо ролі студентського самоврядування, профкому, конфліктних ситуацій та їх вирішення. 2. Окремі компетентності та ПРН в ОПП та їх забезпечення ОК потребують посилення та уточнення. Удосконалити зміст ОПП щодо відповідності компетентностей, ПРН і змісту ОК, матриць відповідності компетентностей і ПРН освітнім компонентам. 3. У цілому викладачі демонструють високий рівень наукової активності. Втім слід активізувати наукову діяльність викладачів і здобувачів саме з практичного спрямування ОП - готельно-ресторанна діяльність, незважаючи на невеликий термін дії ОП. 4. Активізувати внутрішню та зовнішню освітню мобільність викладачів і здобувачів, інтернаціоналізацію даної ОП. Врахувати при цьому можливі карантинні обмеження. 5. Викладачі готують навчально-методичні комплекси, які розміщуються у Moodle. Втім, доцільно підвищити якість цих матеріалів та сприяти підготовці викладачами, що забезпечують дану ОП, навчально-методичних посібників, підручників, розмістити їх у повнотекстовому доступі у бібліотеці ЗВО, враховуючи унікальність ОП. 6. Сайт Університету містить багато актуальної інформації. Втім доцільно його структурувати з метою підвищення інформативності та зручності пошуку інформації для всіх груп стейкхолдерів. 7. В Університеті широко застосовується практика опитувань. Втім її треба систематизувати за змістом, рівнем, часом з тим, щоб зберегти інтерес, довіру та забезпечити високий рівень результативності.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

У цілому мета даної ОП, яка полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для організації ефективної діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах та розв'язання кризових ринково-економічних ситуацій з урахуванням специфіки готельно-ресторанного бізнесу, відповідає Місії та Стратегії ЗВО на 2020-2030 рр. (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya__b57d5.pdf). Зокрема Місія Сумського державного педагогічного університету орієнтована на підготовку високопрофесійних фахівців, що відповідають потребам міжнародного і національного ринків праці, особистий творчий розвиток всіх учасників освітнього процесу, орієнтованих на демократичні цінності, формування сучасного університету як центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації, на спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону, створення економічних і соціальних цінностей шляхом передачі технології та комерціалізації результатів навчання і досліджень громаді. Ціль, ПРН, напрями розвитку даної ОП відповідають завданням діяльності Університету на 2020-2030 рр. Зокрема, посилення інтернаціоналізації, подальшої співпраці з вітчизняними і закордонними ЗВО у сфері освіти, науки, формування студентоцентрованого освітнього та науково-освітнього середовища, становлення інноваційної культури якості, розвитку викладацької майстерності, подальшої співпраці з роботодавцями. Відповідно Стратегічному плану-концепції інноваційного розвитку СумДПУ імені А.С. Макаренка на 2011-2020 рр. та Стратегії розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2020-2030 рр. дана ОП передбачає міждисциплінарний підхід та орієнтована на розвиток та реалізацію наукового та освітнього потенціалу ЗВО для розв'язання соціально-економічних проблем Сумщини. Особливістю ОП є спрямованість на готельно-ресторанний бізнес і відсутність подібних програм у Сумській області.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЗВО активно залучає роботодавців до удосконалення даної ОП. У ЗВО створено Раду стейкхолдерів (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/nakaz_97_51d22.pdf), представники якої були присутні на зустрічі з роботодавцями (Башук Тетяна, Безугла Олена, Гладенко Юрій, Есманов Олексій, Уманська Оксана) і підтвердили свою участь у розробці та перегляді ОП, круглих столах щодо цього питання, зацікавленість у випускниках цієї програми, як з боку бізнесу, так і органів місцевого самоврядування, залученні до освітнього процесу в якості сумісників (Есманов Олексій, Уманська Оксана). За результатами обговорення зі стейкхолдерами в ОП до визначених Стандартом додатково додано два програмні результати навчання (ПРУ 14 та ПРК 4) та дві програмні компетентності (СК 15, СК 16). За пропозиціями роботодавців включено у навчальний план даної ОП «Дослідження попиту і пропозиції на готельно-ресторанному ринку», «Бізнес-процеси підприємств готельно-ресторанного бізнесу». Центр із забезпечення якості освіти проводить опитування стейкхолдерів ОП (https://sspu.edu.ua/images/2021/opytuvannia_robotodavciv_ekonomika_I_2020-2021_1_dd616.pdf). Більшість пропозицій та рекомендацій роботодавців щодо змісту ОП, ОК, методик викладання враховані при оновленні ОП. При перегляді ОП у 2020 р. були відхилені пропозиції роботодавців щодо поглибленого вивчення «Технологія продукції ресторанного господарства», «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства», оскільки це не входить до сфери спеціальності 051 Економіка, а відноситься до спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Також не було включено пропозиції щодо зміни форм навчального процесу, оскільки дуальна форма на ОП наразі не застосовується. Думка здобувачів щодо даної ОП досліджується на основі аналізу очікувань першокурсників, опитувань здобувачів, зокрема онлайн (https://sspu.edu.ua/images/2021/opytuvannia_robotodavciv_ekonomika_I_2020-2021_1_dd616.pdf), спілкування здобувачів із кураторами, круглих столах. Вивчення думки відбувалося і напередодні прийняття рішення щодо відкриття ОП. При розробці ОП були враховані інтереси і думка академічної спільноти, зокрема науково-педагогічного персоналу кафедри, факультету. Викладачі долучаються до оновлення змісту ОП, ОК, методик і технік викладання на основі досвіду, отриманого при стажуванні, підвищенні кваліфікації, участі у наукових та освітніх заходах, спільних проектах з іншими ЗВО, органами державної та місцевої влади. В Університеті існує процедура моніторингу ОП. За результатами зустрічей та вивчення матеріалів можна узагальнити, що при розробці та перегляді даної ОП було проведено круглий стіл з обговорення змісту і перспектив розвитку ОП, проект (https://sspu.edu.ua/images/2019/12/orp_051_bakalavt_2020_proekt_9e88f.pdf) був оприлюднений своєчасно на сайті ЗВО. Пропозиції можна надсилати на електронну пошту esonom@sspu.edu.ua. Питання удосконалення ОП розглядається на засіданні випускової кафедри бізнес-економіки та адміністрування.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Поштовхом до вибору спрямованості ОП у 2019 р. став форум «Готельно-ресторанний бізнес на Сумщині» у 2018 р. Бізнес-представники готельно-ресторанного бізнесу в рамках форуму відзначили потребу у новій якості надання послуг, для чого потрібні кадри саме з навичками розвитку бізнесу. На їх думку, а також відповідно до Плану перспективного розвитку Сумської області 2019-2021 рр. розвиток готельно-ресторанного бізнесу повинен сприяти розвитку туризму в регіоні, оскільки він є перспективним для регіонів, втім його рівень, у тому числі в результаті дефіциту кадрів з навичками ведення бізнесу, є недостатнім. Також розробники керувалися доповідною запискою «Про розвиток туристичної галузі в Сумській області», аналітичним дослідженням «Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації» (Фонд імені Фрідріха Еберта, 2017), статистикою кількості вакансій за даними регіонального центру зайнятості. На зустрічі з роботодавцями Гладенко Ю.М. (заступник директора департаменту - начальник відділу промоції та туризму Департаменту культури, інформаційної політики та туризму Сумської обласної державної адміністрації) розповів, що особливо в умовах створення ОТГ є потреба у розвитку місцевої ідентичності, зокрема за рахунок туризму, що не можливо без якісних послуг готельно-ресторанного бізнесу. При цьому існує потреба саме в економістах, які здатні забезпечувати ефективність та конкурентоспроможність готельно-ресторанних підприємств, самозайнятість за рахунок організації власної бізнес-справи. При розробці та перегляді ОП було використано досвід іноземних ОП (Hotel and Restaurant Management, Northern Arizona University (США) - методики та технології навчання; Tourism and Hotel Management (СК16, ПРК4), Kaunas University of Applied Sciences (Литва) - змістовні елементи ОП (ПРУ14, СК15), Hospitality Management» Kendall College at National Louis University - елементи організаційного проектування (СК16, ПРК4). При розробці та перегляді ОП також враховано і досвід вітчизняних університетів, зокрема щодо економічної підготовки за подібними ОП, структури навчального плану (планово-економічна, організаційна та аналітична роботи на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу), зокрема Київського національного університету технологій та дизайну (ОП «Підприємництво в готельно-ресторанному бізнесі»), Київського національного університету культури і мистецтв (ОП «Менеджмент готельно-ресторанного і туристичного бізнесу»), Одеської державної академії технічного регулювання та якості (ОП «Економіка та управління готельно-ресторанного бізнесу»), ОНАХТ (ОП «Економіка готельно-ресторанного бізнесу»). Гарант, НПП постійно беруть участь у різноманітних конференціях, форумах, круглих столах з питань, пов'язаних із спрямованістю спеціальності, що враховуються у змісті ОК, удосконаленні методик викладання, розвитку soft skills.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

При формулюванні компетентностей і ПРН ОП 2019, ОП 2020 було використано вимоги відповідного Стандарту вищої освіти України, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 13 листопада 2018 р. № 1244. Скориставшись правом автономії ЗВО розширив компетентності та ПРН, орієнтуючись на спрямованість даної ОП. Визначені ЗВО ПРН в цілому відповідає дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Дана ОП відповідає місії та стратегії Університету, ініційована на основі ґрунтовного аналізу із залученням роботодавців, органів державного управління та місцевого самоврядування, академічної та бізнес спільноти, враховує досвід вітчизняних і закордонних ЗВО, що мають подібне спрямування, втім, орієнтована на регіональні особливості. При виборі спрямування ОП також було враховано інтерес здобувачів цієї спеціальності на основі аналізу дисциплін, які вони обирали в якості вибіркових. Визначено практичне спрямування ОП - готельно-ресторанний бізнес, що відображено додатковими до Стандарту компетентностями і ПРН в ОП, враховано у змісті більшості освітніх компонентів. Це характеризує унікальність ОП, зокрема для Сумської області, і підтримується роботодавцями. Активне залучення роботодавців до розробки та перегляду ОП, освітнього процесу, практичної підготовки. Дієва Рада стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Активізувати наукову діяльність НПП та здобувачів саме у сфері готельно-ресторанного бізнесу, що посилить аспект врахування тенденцій розвитку спеціальності у контексті спрямування ОП у освітньому процесі. Також для цього доцільно оновити список літератури у робочих навчальних програмах. Здобувачі в основному беруть пасивну участь у перегляді ОП через анкетування та круглі столи в якості слухачів. Сприяти активній (безпосередній) участі здобувачів та студентського самоврядування щодо ініціювання пропозиції по удосконаленню змісту ОП та її ОК, методик викладання, забезпечення.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОПП відповідають Стратегії ЗВО. Університет забезпечує форми навчання та викладання, які відповідають цілям ОП, ПРН, що визначені із урахуванням позицій стейкхолдерів. Ресурси достатні для досягнення цілей і ПРН. Визначена спрямованість ОП у відповідності до регіональних потреб, потреб ринку праці, галузевого контексту, що визначає її унікальність. ОП дозволяє в цілому досягти результатів навчання, визначених Стандартом за спеціальністю 051 “Економіка”. Позитивними практиками є спрямованість ОП, яка відображає регіональний, галузевий аспект, відповідає очікуванням роботодавців. Останні поряд з академічною спільнотою активно залучаються до удосконалення ОП. Недоліки ОП, зокрема, не зважаючи на високу загальну наукову активність відсутні публікації викладачів і здобувачів саме зі спрямування ОП, низький рівень ініціатив щодо удосконалення ОП з боку здобувачів, носять несистемний характер, і можуть бути вирішені найближчим часом. Експертна комісія дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 1 за рівнем В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Знайомство з ОПП, навчальним планом, робочими навчальними програмами у системі Moodle, методичним забезпеченням, зустрічі зі стейкхолдерами свідчить, що в цілому обсяг, структура освітньої програми відповідає вимогам законодавства, стандарту спеціальності 051 Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Зокрема загальний обсяг у навчальному плані становить 7200 акад. год. або 240 кредитів. Відповідно, загальний обсяг обов'язкових компонент циклу загальної підготовки: 750 акад. год. (25 кредитів) – 10 % ОП, загальний обсяг обов'язкових компонент циклу професійної підготовки: 3885 акад. год. (130 кредитів) – 54 % ОП, загальний обсяг вибіркових компонент: 1800 акад. год. (60 кредитів) – 25% ОП, частка практичної підготовки: 720 акад. год. (24 кредити) – 10 % ОПП. Доцільно у змісті ОП в п. 5 “Викладання та оцінювання” уточнити інформацію про оцінювання атестаційного екзамену саме зі спеціальності 051 Економіка, а не іншої. Також доречно додати в ОП інформацію про академічну доброчесність.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП достатньо чітко структуровано у контексті загального часу навчання. Освітні компоненти логічно взаємопов'язані та в цілому дозволяють досягти цілей ОП і ПРН. ПРН забезпечуються обов'язковими компонентами ОП. У цілому в достатній мірі забезпечується досягнення ПРН, які корелюють із загальними компетентностями, передбаченими стандартами вищої освіти. В цілому сукупність ОК в межах даної ОП забезпечує фундаментальну та прикладну підготовку здобувачів щодо оволодіння сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями, практичними навичками, необхідними для організації ефективної діяльності суб'єктів господарювання із урахування специфіки готельно-ресторанного бізнесу. Втім треба звернути увагу, що окремі ПРН забезпечуються однією ОК, зокрема ПРУ2, ПРУ7, ПРА1. Доцільно уточнити матриці забезпечення компетентностей і ПРН відповідним ОК, оскільки ОК, які забезпечують відповідні компетентності і ПРН, не співпадають. наприклад, СК1 і ПРЗ1, СК6 і ПРУ3.СК8 і ПРУ5. Доцільно приділити більше уваги спеціальній правовій підготовці здобувачів, як у межах загальної, так і спеціальної підготовки (ЗК 1, СК2, ПРА1, ПРУ5, ПРУ11). Також треба посилити економіко-математичну підготовку для забезпечення СК4, СК6, СК9, ПРУ3) - в ОП 2020 відсутні ОК з цього напрямку. Потребує удосконалення Програма комплексного екзамену щодо повної відповідності результатам навчання, визначеними Стандартом вищої освіти за спеціальністю “Економіка” та даною ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

В цілому зміст освітньої програми чітко відповідає предметній (об'єкту, теоретичному змісту, методам та технологіям, інструментам і обладнанню) області спеціальності "Економіка".

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Право здобувачів вищої освіти щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті регламентується, перш за все, Положенням про вільний вибір навчальних дисциплін (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilny_vibir_disciplin_e84b5.pdf). Зустрічі з фокус-групами та огляд документів підтвердило можливість широкого вибору здобувачами вибіркового дисциплін, що відповідає студентоцентрованому підходу. Такий підхід дозволив забезпечити реальний вибір здобувачами навчальних дисциплін, незважаючи на малочисельність груп. В Університеті впроваджена і реалізується система загальноуніверситетського вибору (каталогу), що дозволяє здобувачеві обирати дисципліни з інших ОП. У публічному доступі на сайті Університету викладено Каталог вибіркового дисциплін (<https://sspu.edu.ua/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>), Процедура вибору (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilny_vibir_disciplin_e84b5.pdf), Інструкцію (<https://sspu.edu.ua/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>) щодо вибору дисциплін. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить не менше 4 кредити. Річний обсяг навантаження - 60 кредитів ECTS. Загальний обсяг вибіркового дисциплін не менше 25% обсягу ОП. Якщо раніше процедура вибору передбачала написання заяви, то сьогодні студент обирає дисципліни у власному електронному кабінеті, де представлена основна інформація щодо змісту та оцінювання з курсу. Далі інформація акумулюється і автоматично обробляється в програмі «Деканат + Університет» та аналізується навчальним відділом Університету. Вибір дисциплін закріплюється в індивідуальному навчальному плані здобувача. Індивідуальна траєкторія також реалізується на основі індивідуального графіку, вибору тем курсових робіт, бази практики, неформальної освіти. Практики індивідуальних графіків на даній ОП немає. Втім є приклади зарахування результатів неформальної освіти. Білуха В.М. (4 курс), який був присутній на зустрічі зі здобувачами, підтвердив, що участь у Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів, молодих вчених «Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоліндустриального суспільства» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки 27 жовтня 2020 р. і публікація тез доповіді на тему "Особливості фінансово-економічної безпеки підприємства" були зараховані з навчальної дисципліни "Антикризове управління підприємством" за процедурою, визначеною у відповідному "Положенні про визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті в СумДПУ" (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azco3.pdf).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Даною ОП передбачено практичну підготовку здобувачів в обсязі 24 кредити ECTS (720 год.), що становить 10% від загального обсягу годин: 1. Навчальна практика (3 кредити), 2. Виробнича практика (зі спеціалізації) (9 кредитів), 3. Комплексна практика з фаху (12 кредитів). Організація і проведення практики здобувачів регулюється відповідним Положенням (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf), робочими програмами практик. За результатами зустрічей з НПП і здобувачами з'ясовано, що розподіл здобувачів на бази практики відбувається або за власним бажанням, або за пропозиціями Університету. В період карантину враховувався графік, форма роботи баз практики та безпека для здобувачів. Серед баз практики ЧП "кафе Калинка", лабораторія Держпродспоживслужби, квартирно-туристичне агентство "На набережній", ТОВ "Сумисортнасіяновоч", ТОВ "Тепличний комбінат", Страхова компанія "Провідна", ТОВ "Сумська торгівельно-промислова компанія "Нектон", ТОВ "Керамейя", ПрАТ "Сумихолод", ТОВ будівельна компанія "КРОС" й ін., що засвідчено Договорами на практику та Наказами університету. Здобувачі підтвердили, що мають належне методичне забезпечення, а програми практики відповідають теоретичному матеріалу, який вони вже вивчили. За результатами практики здобувачі заповнюють щоденники, готують звіти, які захищаються на звітній конференції. НПП і здобувачі зауважили, що практична підготовка також здійснюється і на заняттях при розгляді практичних ситуацій, вирішенні практичних вправ, на екскурсіях на підприємства, залученням в освітній процес роботодавців на основі сумісництва, що було підтверджено роботодавцями. Роботодавці долучаються до обговорення програми практичної підготовки на круглому столі в процесі оновлення ОП. Присутні на зустрічі роботодавці підтвердили готовність брати здобувачів даної ОП на практику. Позитивною практикою є опитування роботодавців, які надали бази практики, щодо рівня підготовки здобувачів - роботодавці позитивно оцінюють здобувачів, які проходять у них практику, їх компетентності та soft skills (https://sspu.edu.ua/images/2021/opytuvannia_robotodavciv_ekonomika_I_2020-2021_1_dd616.pdf) (fbclid=IwAR1ZWcctA7veBwM3Ps4kjg5GVSbXR_Vq8K1cVLNOOPDs4e96Fy9xaThtwhw). Доцільно на майбутнє обирати переважно бази практики відповідно до практичного спрямування ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття soft skills здобувачів за ОП відбувається, як в освітньому, так і позаосвітньому процесі. Спілкування з фокус-групами підтвердило, що ці навички формуються під час дискусій на практичних заняттях, засіданнях наукових гуртків, участі у наукових конференціях, заходах студентського самоврядування, тренінгах служб університету. Викладачі використовують кейс-методи, імітаційне моделювання, ділові ігри, перевернутий клас. Випускова кафедра є постійним організатором Міжнародного форуму «Україна майбутнього: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку», який передбачає науково-практичну конференцію, науково-освітній круглий стіл та всеукраїнський студентський квест, в ході яких здобувачі за ОП беруть участь в ігрових симуляціях. Значний вклад вносить психологічна служба університету, студентське самоврядування (система адаптації першокурсників). Позитивною є практика викладання за побажанням здобувачів Тренінг-курсу «Іноземна мова для економістів». Сприяє розвитку soft skills і участь здобувачів у культурно-масових та спортивних заходах. Про достатньо високий рівень soft skills здобувачів даної ОП свідчать опитування роботодавців (https://sspu.edu.ua/images/2021/opytuvannia_robotodavciv_ekonomika_I_2020-2021_1_dd616.pdf?fbclid=IwAR1ZWCctA7veBwM3Ps4kkg5GVsbXR_Vq8K1cVLNOOPDs4e96Fy9xaThtwhw).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) графік навчального процесу за денною формою навчання укладається з урахуванням: навчальний рік розпочинається, як правило, з 1 вересня; сукупна тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій і практик впродовж навчального року (крім випускних курсів) не менша за 40 тижнів; тривалість канікул на навчальний рік (крім випускних курсів за відповідною Освітньою програмою) – не менше 8 тижнів, але не більш як 12 тижнів; навчальні та виробничі практики можуть проводитись як до, так і після екзаменаційних сесій; для проведення кожної форми підсумкової атестації (кваліфікаційний іспит, захист кваліфікаційної роботи) в графіку навчального процесу виділяється 1 тиждень. Практична підготовка (навчальні і виробничі практики) проводиться із відривом від теоретичного навчання і в графіку навчального процесу відображається окремо. Тривалість навчального року складає 52 тижні. Навантаження здобувачів з дисципліни передбачає контактні години (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, консультацій), самостійну роботу, підготовку та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін. Якщо формою підсумкового контролю з дисципліни є екзамен(и), то на підготовку та проходження кожного з них виділяється один кредит. Решта встановлених для дисципліни кредитів перераховується в години, які розподіляються на контактні години та самостійну роботу. Максимальна кількість контактних годин на один кредит становить: для студентів бакалаврського рівня – 12÷14 годин, решта часу відводиться на самостійну роботу. Розподіл контактних годин між лекціями, практичними, семінарськими, лабораторними заняттями та консультаціями, а також між тижнями теоретичного навчання є прерогативою вищого навчального закладу. При цьому максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати: для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра – 30 годин. За даною ОП тижневе навантаження за навчальним планом 2019 р. не перевищує 24 год., за планом 2020 р. 22 год. Обсяг ОП та окремих компонентів у цілому відповідний для досягнення цілей та ПРН, визначених в ОП. За результатами зустрічей з'ясовано, що невдоволень здобувачів щодо фактичного навантаження не було і немає. В період пандемії COVID-19 відбувалося переформатування форм організації навчального процесу, методів викладання, розподілу годин. Утім всі зміни супроводжувалися достатньо високим рівнем інформованості здобувачів та комунікацій.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за даною ОП не здійснювалася.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

На основі аналізу ОП 2016 р., ОП 2019 р., ОП 2020 р. можна визначити, що ЗВО демонструє поступовий процес удосконалення ОП, зокрема у відповідності до затвердженого стандарту спеціальності, співпраці з роботодавцями, тенденцій розвитку економіки та ринку праці в регіоні. Широкий вибір навчальних дисциплін, можливість вибору з інших ОП на основі загальноуніверситетського каталогу дозволяє формувати індивідуальну траєкторію навчання, сприяє розвитку студентоцентрованості, не зважаючи на невелику кількість здобувачів на програмі. Автоматизована система вибору дисциплін здобувачів. Опитування підприємств, які виступають в якості баз практики, після завершення практики щодо рівня підготовки здобувачів. Різноманіття практик розвитку soft skills в навчальний і позанавчальний час.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

У матрицях ОП присутні деякі невідповідності. Переглянути матриці відповідності компетентностей, ПРН і ОК щодо кількості та змісту ОК, їх кореляції, з метою подальшого вдосконалення змістовного наповнення ОП відповідно визначеним СК, ЗК, ПРН. Посилити економіко-математичну та правову підготовку для якісного забезпечення компетентностей та ПРН, заявлених у Стандарті та даній ОПП. Переглянути програму комплексного екзамену щодо повної відповідності ПРН Стандарту за спеціальністю.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП за змістом, обсягом, структурою відповідає законодавству, предметній області, забезпечує можливість індивідуальної траєкторії навчання. Структура і послідовність ОК логічна. ЗВО в межах даної ОП забезпечує достатній рівень практичної підготовки, розвитку soft skills. Позитивними практиками є загальноуніверситетський каталог вибіркових дисциплін, різноманіття практик розвитку soft skills, опитування роботодавців після проходження практики здобувачами. Виявлені слабкі сторони, до яких слід віднести недостатня узгодженість матриць відповідності компетентностей, ПРН освітнім компонентам, недостатній рівень представлення економіко-математичної та правової підготовки в ОП, а також необхідність удосконалення програми комплексного екзамену у повній відповідності Стандарту, не є суттєвими і можуть бути вирішені. Експертна комісія дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 2 за рівнем В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

«Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2021 році» (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/12/30/rules_2021.pdf) затверджені наказом №564 від 28.12.2020 року і оприлюднені на офіційному сайті університету. Процедура вступу ретельно виписана, додаток містить інформацію про перелік конкурсних предметів і їх ваги для вступу на освітню програму «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також перелік предметів ЗНО та фахового іспиту для вступу на освітню програму «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання. У результаті опитування здобувачів освіти проблемних ситуацій та конфліктів при вступі не було. Є калькулятор ЗНО для швидкого підбору спеціальностей за сертифікатами ЗНО. Також є посилання на Консультативний центр надання допомоги абітурієнтам. Програми вступних випробовувань для 2020 року є в наявності як для споріднених спеціальностей (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/051_ekonomika_sporidneni_specialnosti_ddd13.pdf), так і для неспоріднених спеціальностей (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/051_ekonomika_nesporidneni_specialnosti_8dccb.pdf).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вимоги до вступників наведено у правилах прийому до ЗВО. Перелік конкурсних предметів для вступу на дану ОП є загальним для всіх ЗВО України та у 2020 р. включає: українська мова та література, математика, географія або

іноземна мова, для небюджетної форми - українська мова та література, історія України, іноземна мова або Географія. Програми вступних випробовувань для 2020 року за скороченою формою навчання та на базі молодшого спеціаліста є в наявності, як для споріднених спеціальностей (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/051_ekonomika_sporidneni_specialnosti_ddd13.pdf), так і для неспоріднених спеціальностей (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/051_ekonomika_nesporidneni_specialnosti_8dccb.pdf). Під час спілкування зі здобувачами з їх боку не надходило зауважень щодо невідповідності правил прийому ОП, або пропозицій щодо необхідності удосконалення правил прийому на ОП. В наявності на сайті програма фахового іспиту для вступу на освітню програму «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання, проте фактів вступу на ОП за скороченим терміном навчання не було.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), затвердженим наказом №280 від 27.05.2019 року, «Положенням про перезарахування результатів навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_a4e48.pdf), затвердженим наказом №420 від 30.09.2019 року, «Положенням про академічну мобільність студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_4be20.pdf), затвердженим наказом №140 від 06.09.2013 року. Під час спілкування зі здобувачами було з'ясовано, що студенти знають про можливість визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, прагнули брати участь у програмі академічної мобільності з ЗВО Словаччини, яка, на жаль, не була реалізована внаслідок запровадження карантинних обмежень. Викладачі і адміністративний персонал підтвердили, що знайомі з документами ЗВО, які регламентують визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, проте зазначили, що за даною ОП таких фактів визнання здійснено не було. Досвіду визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти немає, що підтверджується незмінними показниками контингенту студентів за ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті прописана у «Положенні про порядок визнання результатів у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azco3.pdf), затверджене наказом №178 від 27.04.2020 року. У процесі спілкування здобувачі підтвердили свою обізнаність щодо правил визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті, зазначивши, що про цю можливість були вперше інформовані куратором. Під час зустрічі зі здобувачами був присутній студент, який скористався можливістю щодо визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті і чітко розповів послідовність власних дій у цій процедурі, а також, про адекватні Положенню дії з боку викладачів і деканату. Викладачі і адміністративний персонал також підтвердили обізнаність щодо процедури визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті. Проте, варто зазначити, що під час навчання здобувачів за ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти був лише один випадок часткового визнання результатів у неформальній та/або інформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

«Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2021 році» (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/12/30/rules_2021.pdf) затверджені наказом №564 від 28.12.2020 року і оприлюднені на офіційному сайті університету. Розроблено документальне забезпечення для визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також визнання результатів у неформальній та/або інформальній освіті. Здобувачі і викладачі підтвердили свою обізнаність щодо вільного доступу до правил прийому на освітню програму та визнання результатів навчання. Відповідне документальне оформлення результатів у неформальній та/або інформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Оновити «Положення про академічну мобільність студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf), затверджене наказом №140 від 06.09.2013 року з урахуванням змін чинного законодавства. Удосконалити програму іспиту для вступу на ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання. Активізувати процеси внутрішньої і зовнішньої мобільності студентів і викладачів з урахуванням карантинних обмежень. З метою більш широкого використання у навчальному процесі провести роз'яснювальну роботу серед здобувачів освіти щодо можливостей і переваг неформальної та інформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Відзначаючи сильні сторони і позитивні практики даної ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня освіти, зокрема, обізнаність здобувачів і викладачів у питаннях правил вступу на ОП, визнання результатів навчання, отриманих у інших навчальних закладах, і результатів, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, а також, з урахуванням певних недоліків, які не носять системного характеру, можуть бути усунені найближчим часом, і стосуються оновлення Положення про академічну мобільність, удосконалення програму вступного іспиту на ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання, а також активізації використання можливостей зарахування результатів, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, експертна комісія дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 3 за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка передбачає використання форм та методів навчання і викладання в залежності від специфіки кожної дисципліни: лекції, практичні і семінарські заняття, індивідуальна і самостійна робота, проведення досліджень на підприємствах, а також участь у науково-дослідних роботах та проектах, тренінгах, виступи на конференціях, семінарах, круглих столах; написання есе, проведення аналітичних оглядів. ОП спрямована на формування фахових умінь з економіки в умовах цифровізації, розробку і впровадження ефективних наукових та організаційних методів і структур управління, що відповідає заявленим цілям і програмним результатам навчання. Під час спілкування зі здобувачами і керівництвом університету було зазначено, що для вдосконалення навчальної програми проводяться круглі столи, на які запрошуються стейкхолдери і здобувачі освіти, крім того, з цією ж метою проводяться анкетування здобувачів. Індивідуальні завдання, можливість вибору дисциплін з загально університетського пулу дисциплін, вільний вибір наукових тем досліджень, електронний кабінет студента дозволяють зробити висновок про орієнтацію ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на студентоцентризований підхід та відповідає принципам академічної свободи, яка є ключовим принципом ЗВО, завдяки якому університет успішно здійснює свої соціальні функції. За результатами спілкування зі здобувачами освіти можна зробити висновок щодо їх задоволеності методами та формами навчання, які для них пропонуються, під час навчання на ОП принцип академічної свободи реалізується у достатній мірі, кожному студенту приділяється суттєва увага. Також викладачі кафедри мають свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають регіональній та галузевій спрямованості освітньої програми, педагогічній ініціативі, розробленню та впровадженню авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик, технологій, методів і засобів. Ведеться робота щодо роз'яснення можливостей організації навчального процесу в умовах карантинних обмежень. Постійно підтримується зв'язок студента, куратора і викладачів. Проводяться семінари для викладачів по впровадженню методів дистанційної освіти і організації роботи на платформі Moodle. Аналіз анкет студентів щодо якості викладання дисциплін викладачами за ОП (https://sspu.edu.ua/images/2020/06/ekonomika_zdobuvachi_cesaz.pdf) показав, що студенти задоволені якістю викладання навчальних дисциплін, середнє значення показника - 9,3 балів (за десятибальною шкалою – від 1 (незадовільно) до 10 (відмінно) балів).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в іншій подібній спосіб).

Здобувачів вищої освіти на першому лекційному занятті з дисципліни в усній формі інформують щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів відповідно освітньої програми «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Здобувачам надається доступ до робочих навчальних програм на сайті (сторінка деканату (<https://fizmat.sspu.edu.ua/dokumenty-kaf-beta>)) і за кожною дисципліною окремо на платформі Moodle за кодом доступу або вільно. Інформація щодо навчання та контролю надається здобувачам в електронній формі для цілодобового доступу до матеріалів. Для дистанційного навчання викладачами ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти використовується освітня платформа Moodle (<https://dl.sspu.edu.ua/login/>). Є ресурси для допомоги як здобувачеві освіти так і викладачу щодо роботи з ресурсами дистанційного навчання (<https://sspu.edu.ua/news/tsifrovij-sumdpu-obmin-dosvidom>). Критерії оцінювання знань є чіткими, зрозумілими та дозволяють з'ясувати, наскільки здобувач вищої освіти зміг досягти запланованих результатів навчання (отримати відповідні знання, уміння та сформувати компетентності) та знаходяться у відкритому доступі. Застосовуються різні методи та форми оцінювання при усно мій та письмовій формі контролю, що дозволяє отримати комплексно оцінити досягнення запланованих результатів навчання. За результатами спілкування зі здобувачами освіти було підтверджено факт завчасного інформування щодо вимоги оцінювання за усіма освітніми компонентами. Графік підсумкового оцінювання освітніх компонентів оприлюднюється та своєчасно доводиться до всіх зацікавлених сторін. Визначені можливості та порядок перекладання у випадках встановлення порушень академічної доброчесності. За результатами спілкування з адміністративним персоналом та викладачами з'ясовано, що на засіданнях кафедри і науково-методичній комісії під час розгляду питань атестації студентів та затвердження робочих програм розглядається питання щодо ефективності систем і критеріїв оцінювання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Навчання студентів на ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня освіти поєднується з науковою діяльністю і зараховується в результати навчання в рамках певних навчальних дисциплін і враховується в загальній оцінці за дисципліну, що регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), затвердженим наказом №280 від 27.05.2019 року і Концепцією наукової діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (https://sspu.sumy.ua/images/stories/Nauka/2015/1/koncepciya_naukovoyi_diyalnosti.doc). Випусковою кафедрою щорічно проводиться Міжнародна науково-практична конференція «Україна майбутнього» (впродовж 2017-2020 років). У 2017 р. кафедрою розпочалося виконання проекту за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за результатами Конкурсу проєктів наукових робіт, науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених (керівник – гарант освітньої програми – доцент Омеляненко В. А.). До проєкту були долучені й здобувачі, результатом їх досліджень є публікація підрозділу у колективній монографії «Інституціональна модель інноваційної економіки» (<https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/institutsionalna-model-innovatsijnoi-ekonomiky.pdf>) (студентка Вода А.). Крім того, здобувачі обов'язково залучаються до виконання науково-дослідних робіт з оплатою відповідно до штатного розпису НДС. Здобувачі у співавторстві з викладачами публікують статті у закордонних виданнях (Волошко Є., «International scientific journal «Future science: youth innovations digest» (2018 рік). У результаті опитування здобувачів освіти встановлено, що студенти мають можливість для публікації у виданнях університету і це заохочується викладачами. Викладачі кафедри під час бесіди підтвердили високу активність здобувачів освіти щодо публікацій наукових статей і тез доповідей, а також підтвердили впровадження наукових публікацій (навіть спільних зі здобувачами освіти) у навчальний процес за відповідними навчальними дисциплінами ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Варто відзначити, що кафедра є лідером рейтингу ЗВО, перш за все, в аспекті публікаційної активності, зокрема у виданнях, що реферуються у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science. Викладачі кафедри проходять підвищення кваліфікації (<https://sspu.edu.ua/university/edusci/pidvyshchennia-kvalifikatsii>) відповідно до плану підвищення кваліфікації, як у функціональному (робота з платформою Moodle, технології дистанційного навчання тощо), так і у професійному плані. Базами для підвищення кваліфікації виступають як підприємства і організації України, так і українські (включаючи Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка) і закордонні заклади освіти. Під час спілкування з начальником відділу кадрів була підтверджено обов'язкова перевірка формального виконання вимог щодо підвищення кваліфікації викладачами при оголошенні конкурсу на зайняття вакантної посади, при поданні документів на отримання наукового звання тощо. Крім того, під час спілкування з викладачами ними було підтверджено факти постійного підвищення кваліфікацій у обсягах, які переважають обов'язкові показники. Робочі програми кожного року розглядаються і схвалюються на засіданні кафедри, погоджуються навчально-методичною комісією факультету, а після погодження – затверджуються деканом факультету. Також щорічно проводиться оновлення і перегляд освітньої програми. У 2020 р. у структурі

освітньої програми зміст ряду освітніх компонентів було оновлено з урахуванням специфіки готельно-ресторанного бізнесу, активної цифровізації економічних процесів відповідно до запитів стейкхолдерів, викладачів і здобувачів освіти.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Освітня програма розроблена з урахуванням світових практик розробки і функціонування освітніх програм: 1) ОП «Hotel and Restaurant Management» (<https://nau.edu/online/bs-hotel-restaurant-Management/>) Northern Arizona University (США): метод кейсів, менеджмент якості; 2) ОП «Hospitality Management» Kendall College at National Louis University (<https://www.kendall.edu/academics/hospitality-management-program/>): організаційне проектування бізнесу; 3) ОП «Tourism and Hotel Management» Kaunas University of Applied Sciences (Литва) (<https://www.kaunokolegija.lt/en/studiju-programos/tourism-and-hotel-management-2/>): бізнес-аналітика готельно-ресторанного бізнесу. Важливим завданням ОП є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі світовими науковими здобутками в галузі економіки. Викладачі кафедри беруть участь у проекті «The EU Financial Sector as a Driver for Sustainable Development: European Integration, Policy Reform and Networked Economy Perspectives» програми ЄС «ERASMUS+» Модуль Жан Моне (доцент Омеляненко В.А.). Викладачі кафедри, які працюють зі студентами ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, пройшли міжнародні стажування в ЗВО за кордоном. У 2020 р. доцент Омеляненко В. А. був учасником програми академічних студій, що реалізується Archimedes Foundation (Естонія). Укладено угоди з рядом іноземних ЗВО про співпрацю. Студентка ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня освіти Яковенко Д. стала переможцем конкурсу есе зі сталого розвитку, що проводився агентством Програма розвитку ООН у грудні 2018 р. Викладачі зареєстровані в наукових мережах Google Scholar Academia та інших. Як викладачі, так і здобувачі, мають доступ з локальної мережі університету до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science. Для здобувачів за ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня освіти було заплановано участь у програмі академічної мобільності з університетом-партнером зі Словаччини, проте реалізація цього проекту не відбулася, причиною чого стала пандемія COVID-19. Спількування з викладачами і начальником відділу міжнародних зв'язків підтвердило намагання реалізувати більше проєктів, спрямованих на інтернаціоналізацію діяльності університету. Також варто відзначити, що здобувачі освіти підтвердили факти ознайомлення з цими проєктами і зацікавленість брати участь у їх реалізації, зокрема, у проєктах академічної мобільності, участі у програмах подвійних дипломів тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Перевагою даної ОП є активна участь викладачів та студентів у науковій діяльності, зокрема щодо публікації тез доповідей і наукових статей. Здобувачі заздалегідь поінформовані щодо структури навчальних дисциплін, критеріїв оцінювання за компонентами, порядку і термінів здійснення контрольних заходів. Під час карантину ефективно організовано дистанційне навчання. Платформа Moodle дозволяє здобувачам дистанційно опанувати інформацію та демонструє студентоцентризований підхід. Крім згаданої платформи Moodle за погодженням або за побажаннями студентів використовуються інші ресурси для збільшення ефективності дистанційного навчання. Студенти мають можливість до публікації у виданнях університету і це заохочується викладачами. Є позитивна практика домовленостей з редколегіями видань щодо безкоштовних публікацій для здобувачів. Відбувається щорічне оновлення і перегляд освітньої програми. Перспективним є участь викладачів кафедри у міжнародних наукових і освітніх проєктах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Забезпечити у повному обсязі розробку і оприлюднення силабусів навчальних дисциплін відповідно до Методичних рекомендацій щодо створення силабусу навчальної дисципліни у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/rekomendaciyi_silabus_93412.pdf), схвалених на засіданні Науково-методичної ради університету протокол №3 від 12.02.2020 року, як більш зручного документу для ознайомлення викладачів з процедурою та результатами навчання. Збільшення публікацій з тематик, безпосередньо пов'язаних зі спрямуванням програми щодо економіки у готельно-ресторанному бізнесі. Оновити списки літератури у робочих програмах навчальних дисциплін. Активізувати реалізацію проєктів міжнародного співробітництва у науковій та освітній діяльності, за участі викладачів і здобувачів ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

За результатами аналізу певні недоліки за підкритеріями 4.2, 4.4 та 4.5 не є критичними, оскільки або потребують небагато часу на їх усунення (силабуси і оновлення списку літератури у робочих програмах), або є рекомендаціями перспективного характеру, виконання яких буде забезпечувати якість освітньої програми на високому рівні. Тому на думку експертної групи наявність сильних сторін освітньої програми і відсутність проблем, які мають системний характер, дозволяють зробити висновок про відповідність критерію на рівні В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Підсумковий контроль охоплює семестровий контроль та підсумкову атестацію і здійснюється згідно з «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinuvannya_ekts_9c538.pdf), затвердженого наказом №35 від 24.02.2015 року. Робочі програми навчальних дисциплін включають види і форми проведення занять, форми контроль і критерії оцінювання результатів навчання. Слід відзначити, що різноманітність форм контрольних заходів у межах навчальних дисциплін освітньої програми дозволяє чітко перевірити досягнення результатів навчання здобувачів освіти. Зміст екзаменаційних завдань орієнтований на результатів навчання, їх структура та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри. З прикладами завдань, а також критеріями оцінювання здобувачі ознайомлюються на початку вивчення дисципліни. У ЗВО діє «Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/polojennya/15.pdf), затверджене наказом №274 від 24.11.2014 року. Метою моніторингу є забезпечення ефективного об'єктивного інформаційного відображення стану якості вищої освіти, відстеження динаміки якості наданих освітніх послуг, ефективності управління якістю підготовки фахівців. Процедури моніторингу здійснюються на рівні кафедри, деканату і ректорату. Результати моніторингу аналізуються і виступають підґрунтям для управлінських рішень щодо якості освітньої діяльності. Під час спілкування зі здобувачами освіти було встановлено, що зазначені форми контролю є чітко прописаними і зрозумілими для здобувачів освіти, позитивним фактом і підтвердженням зрозумілості і адекватності форм контролю можна вважати відсутність апеляцій під час проведення підсумкового контролю для здобувачів ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація випускників ОП відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/051-ekonomika-bakalavr.pdf>), затверджений наказом МОН України №1244 від 13.11.2018 року, може здійснюватися екзаменаційними комісіями у формі складання письмового атестаційного екзамену або у формі виконання і захисту кваліфікаційної роботи бакалавра. Відповідно до форм проведення атестації процедура її проведення регулюється наступними положеннями: «Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf), затверджене наказом від 25.01.2021 року; «Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/11/nova_redakciya_polozhennya_pro_kvalifikacijnu_robotu_z_pidpisi_sami_27c75.pdf), затверджене наказом №519 від 30.11.2020 року; За результатами рішення екзаменаційної комісії приймається рішення про досягнення результатів навчання і виставляється оцінка. Оскільки ОП акредитується вперше, то досвіду проведення атестації на цій ОП немає.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні документи щодо проведення контрольних заходів і процедури оцінювання представлені на сайті у підрозділі Нормативно-правова база (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>). Робочі програми навчальних дисциплін представлені на сторінці факультету Документація кафедри (<https://fizmat.sspu.edu.ua/dokumenty-kaf-beta>) і на платформі Moodle окремо за кожною навчальною дисципліною. У цих документах чітко прописана процедура проведення контрольних заходів, зміст, форми, критерії оцінювання, апеляція результатів, процедура повторного проходження тощо. Відповідно до Порядку організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у СумДПУ імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/por_org_kontrolyu_z_vik_distanc_tehn_75d2b.pdf) особлива увага приділяється належній якості підготовки письмових завдань, які б вимагали від студента творчого підходу до їх вирішення і сприяли дотриманню принципів академічної доброчесності. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), затвердженим наказом №280 від 27.05.2019 року, за наявності об'єктивних причин здобувачеві може бути встановлений індивідуальний графік семестрового контролю. Здобувачеві дозволяється дві перездачі - одна викладачеві, друга - комісії, яка призначається деканом факультету. З можливістю процедури апеляції результатів контролю у випадку незгоди («Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf)) здобувачі поінформовані, проте фактів подання заяв про апеляцію не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО розроблені нормативні документи щодо академічної доброчесності, які представлена на сайті університету у розділі «Освітній процес», підрозділ «Академічна доброчесність» (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/ad>), «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf), «Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf), сформовано комісію з академічної доброчесності тощо. Звіт опитування здобувачів і викладачів даної ОП за результатами моніторингу у формі анкетування щодо обізнаності та дотримання академічної доброчесності представлено на сайті (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/04/zvitad.pdf>). Варто відзначити високий рівень обізнаності студентів: 84,3% респондентів знайомі з поняттям академічна доброчесність, 97,6 % відоме поняття плагіат та можливі ризики, пов'язані з ним. Більшість опитаних (57,8%) зазначили, що знайомі з нормативними документами ЗВО щодо питань академічної доброчесності. 47% опитаних давали згоду на дотримання принципів академічної доброчесності (Декларація з академічної доброчесності). ЗВО проводить онлайн-тренінги (<https://sspu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>) з академічної доброчесності для всіх учасників процесу, популяризує інформаційний бюлетень «Академічна доброчесність». За результатами зустрічей з'ясовано, що питання академічної доброчесності розглядається у межах ОК «Вступ до спеціальності». Здобувачі освіти і викладачі беруть участь у заходах з питань академічної етики і доброчесності. В університеті здійснюється перевірка на унікальність статей, курсових і дипломних робіт за допомогою програми AntiPlagiarism.NET, що рекомендована МОН України. Питання доброчесності регулюються Центром забезпечення якості, Комісією з питань етики та академічної доброчесності, її координатором на факультеті, лабораторією «Академічна культура дослідника». Основна їх мета – попередження проявів академічної недоброчесності як здобувачами так і викладачами. За порушення норм академічної доброчесності здобувачем, згідно з п.п.6.1–6.2 Кодексу академічної доброчесності, можуть бути застосовані попередження; повторне проходження оцінювання; позбавлення академічної стипендії; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету. Серед здобувачів ОП не зафіксовано порушень норм академічної доброчесності. Під час спілкування зі здобувачами ними було підтверджено факт інформування з боку ЗВО щодо дотримання принципів академічної доброчесності, заходів щодо контролю за їх дотриманням і відповідальності. Здобувачі з розумінням і прихильністю ставляться до заходів, які здійснюються ЗВО, по недопущенню проявів академічної недоброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Для проведення контрольних заходів використовуються як традиційні так і інноваційні технології з використанням сучасних інформаційних технологій. Інформація щодо контрольних заходів є доступною і зрозумілою для здобувачів освіти. Питанням, пов'язаним з академічною доброчесністю присвячується значна увага в інформаційних ресурсах університету, створене належне інституційне та методичне забезпечення. Для викладачів і здобувачів освітньої програми проводяться різні заходи з питань академічної доброчесності: семінари, круглі столи, тиждень академічної доброчесності (07–11 вересня 2020 року) тощо. Викладачі освітньої програми беруть участь у заходах присвячених академічній доброчесності, які відбуваються поза межами університету. Система інституційної щодо

академічної доброчесності спрямована на попередження проявів академічної недоброчесності як здобувачами так і викладачами. Кодексом академічної доброчесності передбачені заходи, які вживаються до порушників академічної доброчесності, проте випадків порушення принципів академічної доброчесності серед здобувачів і викладачів ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зафіксовано не було.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

За результатами аналізу ресурсів платформи Moodle можна зробити висновок, що не всі курси мають інтерактивні елементи, значна кількість дисциплін має лише контентне забезпечення, тому варто продовжувати роботу по якісному удосконаленню ресурсного забезпечення системи дистанційного навчання, особливо щодо об'єктивності оцінювання здобувачів освіти. З метою дотримання принципів академічної доброчесності посилити роз'яснювальну роботу серед викладачів з метою упорядкування практики самоцітування.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Система оцінювання і контрольних заходів у ЗВО є унормованою і зрозумілою як для викладачів так і здобувачів. Сформована система нормативних документів щодо академічної доброчесності, проведені ЗВО заходи по недопущенню проявів академічної недоброчесності, рівень обізнаності викладачів та здобувачів освіти щодо питань академічної доброчесності і їх ставлення до принципів академічної доброчесності в цілому, а також прагнення ЗВО до вдосконалення у цьому питанні дозволяють зробити висновок про значні досягнення щодо відповідності критерію 5. Врахування представлених рекомендацій дозволить в подальшому підвищити якість освітньої програми, а отже, експертна комісія вважає рівень відповідності достатнім - рівень В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Зі звіту про самооцінювання та наданих документів з'ясовано, що дисципліни спеціальності викладають 2 доктора наук та 5 кандидатів наук, у тому числі викладачі-практики, що свідчить про викладання на високому науково-теоретичному та методичному рівні, з урахуванням практичних аспектів майбутньої професійної діяльності. До групи забезпечення входять Божкова В.В. д.е.н., проф., Омеляненко В.А., к.е.н., доц., Самодай В.П., к.е.н., доц., Соколенко Л.Ф., к.е.н., доц., Ковтун Г.І., ст. викл. Під час зустрічі з НПП встановлено, що кваліфікація викладачів, що викладають на ОП, підтверджена дипломами, сертифікатами про підвищення кваліфікації та науковими публікаціями у фахових виданнях України та виданнях з індексацією Scopus, Index Copernicus та WoS, досвідом практичної роботи. Під час зустрічі з НПП було встановлено, що 5 викладачів, що забезпечують цю програму, мають сертифікати В2. Використовують знання іноземної мови для написання наукових статей, але також доцільно використовувати їх і в освітньому процесі.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Система добору НПП у СумДПУ є прозорою та зрозумілою, конкурс є відкритим, про що розповіли викладачі та начальник відділу кадрів. Регламентується добір «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП СумДПУ, укладання та розірвання з ними трудових договорів» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_provedennya_konkursnogo_vidboru_pri_zamischenni_vakposad_npp_ofaf9.pdf), що розміщений на сайті ЗВО. Оголошення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад розміщується на сайті ЗВО (Наказ Про оголошення конкурсу та заміщення посад науково-педагогічних працівників №76 від 15.02.2021 р. (https://sspu.edu.ua/images/2021/nakaz_76_da5cc.pdf)) у розділі «Відкриті вакансії» та друкується оголошення у газеті «Ваш шанс». Вимоги до претендентів відповідають чинному законодавству України (Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними контрактів у ЗВО (нова редакція (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_provedennya_konkursnogo_vidboru_pri_zamischenni_vakposad_npp_ofaf9.pdf)). Врахування професіоналізму НПП забезпечується обов'язковою наявністю у претендента публікацій

відповідно до фаху, підтвердженням стажування не пізніше 5 років та проведенням відкритих лекцій. Відкритість конкурсу засвідчено тим, що серед викладачів даної ОП ті, хто раніше працювали в інших ЗВО і, пройшовши без перешкод конкурсну процедуру, лише довівши свою освітню та наукову кваліфікацію, долучилися до НПП СумДПУ.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі з роботодавцями, що залучені до формування та перегляду ОП, а саме: Есманов О.М. (к.е.н., начальник відділу контролю у галузі освіти, науки, спорту та інформації Управління Північно-Східного офісу Держаудитслужби в Сумській обл.), Гладенко Ю.М. (начальник відділу туризму Сумської облдержадміністрації), Уманська О.В. (власник мережі закладів ресторанного господарства «Рідне місто»), Колокольцева О.В. (власниця кафе «Буль#Вар»), Башук Т.О., к.е.н., начальник відділу маркетингу ТОВ «Радоніт-Р», вони підтвердили свою участь у формуванні та перегляді ОП шляхом її обговорень на засіданнях кафедри (Протокол засідання кафедри бізнес-економіки та адміністрування №3 від 06.11.2019 р.) та круглих столів. Деякі з роботодавців залучені до освітнього процесу за сумісництвом, що дозволяє оперативно враховувати в ОП зміни на ринку та в галузі. Крім того, роботодавці підтвердили свою готовність працевлаштовувати випускників даної ОП, сприяти проходженню практики на підприємствах, що вони представляють. Також роботодавцями були зазначені компетентності, які вони хотіли б бачити у випускників. Так, більшість сходяться у думці, що найголовнішими компетенціями є: знання ІТ в галузі економічної діяльності підприємства; володіння фаховими компетентностями економіста, комунікативні навички, та погоджуються, що дана ОП формує такі навички.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічі зі здобувачами ОП було з'ясовано, що до аудиторних та практичних занять долучаються такі професіонали-практики, зокрема: Есманов О.М. к.е.н., начальник відділу контролю у галузі освіти, науки, спорту та інформації Управління Північно-Східного офісу Держаудитслужби в Сумській обл. викладає «Бухгалтерський облік»; Башук Тетяна Олександрівна, к.е.н., начальник відділу маркетингу ТОВ «Радоніт-Р» в м. Суми, викладає Організаційне проектування готельно-ресторанного бізнесу, Ефективні комунікації у готельно-ресторанному бізнесі, Маркетинг. Також, для здобувачів ОП були проведені тренінги з маркетингу за участі експертів галузі. Під час зустрічей з викладачами ОП було встановлено, що здобувачі ОП ознайомились з технологією виробництва, галузевою специфікою, роботою економічних служб підприємства ТОВ «Керамейя» (м. Суми).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів в СумДПУ ім. А.С. Макаренка регламентується Порядком підвищення кваліфікації (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_v_sumdpu2_6a064.pdf), затвердженого Наказом №420 від 30.09.2019 р., що розміщений на сайті ЗВО у розділі «підвищення кваліфікації». Також на сайті розміщені робочі програми підвищення кваліфікації НПП з англійської мови (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/angliyska_mova_2ebf5.pdf), впровадження інформаційних технологій в освітній процес (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_v_sumdpu2_6a064.pdf) та культури наукової української мови (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/kultura_naukovoyi_ukrayinskoyi_movi_98307.pdf). Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації в СумДПУ, НПП проходить стажування 1 раз на 5 років, обсягом 30 годин або 1 кредит ЄКТС на рік. Порядком, також, визначені можливості зарахування окремих видів діяльності НПП, що проходили поза межами плану підвищення кваліфікації, до підвищення кваліфікації. Викладачі з групи забезпечення ОП проходили стажування як в Україні, так і за кордоном. Так, завідувач кафедрою д.е.н., проф. Божкова В.В., що викладає дисципліну «Маркетинг» у 2016 р. пройшла стажування у Вищій школі бізнесу (м. Живець, Польща) та тренінг у Парламенті Ізраїлю «Теоретичні та практичні питання для Кнесет та Верховної ради України»; у 2018 р., отримала сертифікат про проходження стажування у Празькому університеті (факультет бізнес-адміністрування). Інші викладачі проходили стажування у Польщі, Чехії, Іспанії та Україні та мають відповідні сертифікати.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

На сайті ЗВО розміщено ряд нормативних документів, що регламентують матеріальне та нематеріальне стимулювання викладачів, а саме: Стимулювання викладацької майстерності, що регламентується «Положенням про преміювання працівників СумДПУ» (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovir_2019-2022.pdf), виконання розробок та їх впровадження («Положення про науково-дослідний сектор СумДПУ» від 23.09.2013 р (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_nds_61604.pdf)), досягнення у фаховій сфері («Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності НПП, кафедр, навчально-наукових інститутів,

факультетів СумДПУ» від 26.11.2018 р.
(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf).
В університеті здійснюється рейтингування викладачів, за результатами якого в 2020 р. 60 перших за результатами викладачів отримали грошове преміювання. Також є рейтинг кафедр, факультетів та завідувачів кафедр. Зокрема, кафедра бізнес-економіки та адміністрування два роки поспіль входила до п'ятірки найкращих і отримала в якості заохочення телевізор та багатофункціональний пристрій. Під час зустрічей із НПП та головним бухгалтером СумДПУ було з'ясовано, що викладачі ОП (д.е.н., проф. Кудріна О.Ю., гарант програми, к.е.н., доц. Омеляненко В.А.) були лідерами рейтингу (<https://sspu.edu.ua/reitynhu-sumdpu-imeni-asmakarenka>) та отримали матеріальну винагороду. Університет компенсує частину оплати публікації у міжнародних базах Scopus і Wo S. Є преміювання за монографії. Нематеріальна винагорода викладачів здійснюється у відповідності до «Положенням про почесні звання СумДПУ» (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_pochesni_zvannya_sumdpu_d690d.pdf). Так, викладачу ОП Ковтун Г. І. було присвоєно почесне звання «Доцент СумДПУ імені А.С.Макаренка» (Наказ №555 від 25.11.2019 р. (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/nakaz_pro_vr_251119_8cc46.pdf)). За 2020 р. близько 90 осіб отримало моральне заохочення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У СумДПУ дієва система рейтингування і стимулювання викладацької майстерності викладачів та їх наукової діяльності, що дозволяє зв'язати результати наукової та викладацької роботи з рівнем її оплати. Поряд із доступністю та прозорістю даної системи, це дозволяє залучати та утримувати найбільш професійні та науково-активні викладацькі кадри. Зокрема, це сприяло переходу до СумДПУ кількох викладачів кафедри бізнес-економіки та адміністрування (Божкова В.В. та ін.), що викладають дисципліни професійного спрямування. Конкурсний добір НПП є відкритим, що створює конкурентні умови для викладачів. як результат - це, по-перше, дозволяє обрати найкращих із кола претендентів та сформувати високопрофесійний склад НПП, а, по-друге, є стимулом підвищення якості викладання серед наявних викладачів. ЗВО долучає роботодавців до формування та оновлення ОП. На ОП викладають викладачі-практики. Результатом цього є актуалізація робочих програм, максимальне наближення їх до потреб бізнес-сектору, а, відтак, максимальне врахування потреб ринку праці та значне полегшення працевлаштування майбутніх випускників. Структура викладачів ОП за науковим ступенем, вченим званням свідчить про викладання на високому науково-теоретичному рівні, а наявність у викладачів достатньої кількості публікацій засвідчує глибоке опрацювання проблемних моментів дисциплін, що вони викладають. Вільне володіння англійською мовою дозволяє викладачам використовувати у науковій та викладацькій діяльності іноземні джерела, тим самим широко використовуючи як вітчизняний, так і іноземний науковий доробок для підготовки фахівців, що в свою чергу, дозволить в майбутньому випускникам ефективно працювати і у закордонних компаніях.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Спостерігається випадок перевантаження викладача надмірною кількістю дисциплін. Оптимізувати кількість дисциплін на одного викладача. Залучати роботодавців до участі у державній екзаменаційній комісії, до розробки тематики курсових та дипломних робіт. Доцільно збалансувати наукову, навчально-методичну, освітню, організаційну діяльність викладачів. Зокрема сприяти підготовці навчально-методичних видань, підручників. У наукових дослідженнях бажано дотримуватись спрямування ОПП. Проходження стажування викладачами ОПП на підприємствах готельно-ресторанного господарства дозволить викладати більше практичних кейсів та враховувати певні аспекти діяльності підприємств готельно-ресторанного господарства в дисциплінах ОПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому, НПП є висококваліфікованими, науково-активними, більшість з них володіє англійською мовою на рівні В2, мають досвід практичної діяльності на вітчизняних підприємствах і організаціях, у тому числі і в державних установах. На основі цього, НПП постійно прагнуть до підвищення свого кваліфікаційного рівня. Це свідчить про високий рівень наукового та кадрового потенціалу і здатність забезпечити викладання на високому рівні. При цьому, існує низка недоліків, які можуть незначно, але негативно вплинути на якість викладання. Зокрема, певна перевантаженість одного викладача, недостатнє висвітлення у наукових роботах НПП галузевої специфіки тощо. Проте, ці недоліки є незначними та такими, що можна усунути найближчим часом. Отже, виявлені сильні сторони та недоліки дозволяють стверджувати, що ОПП «Економіка» відповідає Критерію 6, а виявлені недоліки не носять системний характер. Це дозволяє встановити рівень відповідності В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Університет на постійній основі дбає про стан і покращення матеріально-технічної бази. На сьогодні ЗВО має 14 корпусів і споруд загальною площею, у т.ч. 5 навчальних корпусів. Загальна кількість аудиторій - 31 лекційна і 68 групових аудиторій, 36 навчальних лабораторій, 19 комп'ютерних класів, 34 методичних кабінетів, 3 гуртожитки, їдальні, легкоатлетичний стадіон, спортивний комплекс з гімнастичним, ігровим, тренажерними залами та басейном. Є актові зали, ботанічний сад, працює медичний пункт. На покращення матеріально-технічного стану (ремонт гуртожитків, актових залів) в 2020 р. залучено та освоєно біля 20 млн грн. За результатами відео- та онлайн огляду з'ясовано, що для потреб даної ОП використовуються аудиторії, які обладнані комп'ютерним та мультимедійним обладнанням (ауд. 344, 345, 274а). Зокрема комп'ютерний клас включає 12 комп'ютерів (2010) Athlon II X DDR2 1024, 320 Gb, Seagate HD 4830, 2 Гб, монітори 19. Заплановане оновлення комп'ютерного класу у 2021 р. Також для потреб даної ОП використовуються 2 проектори BENQ BL912, проектор Acer, ноутбук HP 250G6, телевізор Philips 50'. У навчальному процесі використовуються такі програмні продукти, як 1С, MS Project, Jira, MS Visio, Office 365. Планується закупка програми для бух. обліку IS PRO та CRM-систему. Наукова бібліотека (<http://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/zvit-2020-na-sajt.pdf>) налічує близько 888 тис. примірників, електронна бібліотека – понад 21500 документів, репозитарій – понад 7000 документів. Бібліотека включає 6 спеціалізованих читальних залів на 415 місць, а також зал інформаційних технологій. Передплачені ресурси: Scopus, ScienceDirect, Springer Nature, Web of Science, ЛІГА:ЗАКОН, періодичні видання (<https://library.sspu.edu.ua/periodychni-vydannya-v-fondi-biblioteku/>). Втім у бібліотеці обмежена кількість наукових і навчально-методичних робіт викладачів, що забезпечують дану ОП. НПП розробляють навчально-методичні комплекси дисциплін, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, збірники ситуаційних завдань (кейсів), авторські методичні розробки, тематичні презентації й ін., які розміщуються в системі Moodle. За результатами огляду та зустрічей зі стейкхолдерами підтверджено наявність та достатній рівень задоволення спортивно-оздоровчою інфраструктурою, закладами дозвілля і харчування (їдальня). В ЗВО функціонує Відділу охорони здоров'я. Для здобувачів доступні спортивні майданчики, спортивні зали.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО забезпечує безоплатний доступ всіх учасників освітнього процесу до інфраструктури, інформаційних ресурсів, навчально-методичного забезпечення, що підтверджено здобувачами, НПП в процесі інтерв'ювання. Зокрема, в навчальному корпусі та читальному залі бібліотеки забезпечений доступ до мережі Інтернет, функціонують безоплатні зони Wi-Fi. Усі учасники освітнього процесу мають вільний і безкоштовний доступ до всіх фізичних та електронних ресурсів бібліотеки, комп'ютерних класів. Здобувачі і НПП підтвердили, що вони користуються ними безоплатно. Забезпечено безоплатний доступ до передплачених ресурсів: Scopus, ScienceDirect, Springer Nature, Web of Science, ЛІГА:ЗАКОН й ін. Усі навчально-методичні матеріали розміщені у системі Moodle, до якої забезпечено безперешкодний доступ здобувачів і викладачів. Для всіх здобувачів функціонує електронний кабінет, електронний розклад.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В цілому освітнє середовище даної ОП є безпечним для життя і здоров'я здобувачів та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Навчальні приміщення університету відповідають вимогам чинних норм і правил експлуатації. Під час відео та онлайн-огляду підтверджена наявність засобів протипожежної безпеки (вогнегасників), планів аварійної евакуації з будівель. Під час зустрічей здобувачі і НПП надали інформацію, що на постійній основі проводиться інструктаж з охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки, зокрема відділом охорони праці, пунктом охорони здоров'я. Управління охороною праці регламентовано відповідним положенням (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_upravlinnya_ohoronoyu_praci_sumdpu_imeni_as_makarenka_eb558.pdf). В СумДПУ створена добровільна пожежна дружина (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_dobrovilnu_pozhezhnu_druzhinu_sumdpu_imeni_as_makarenka_7a4ed.pdf), комісія з питань евакуації (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_komisiyu_z_pitan_evakuaciyi_3d450.pdf). Здобувачі, НПП відмітили високу позитивну роль психологічної служби у формуванні безпечного освітнього простору, яка проводить багато корисних заходів попереджувального, виховного, підтримуючого характеру для різних груп учасників на постійній основі (консультування, тренінги, у т.ч., щодо розвитку Soft Skills, адаптація першокурсників, адаптація до проживання в гуртожитку, тренінги для старост, психологічний клуб). Психологічна служба активно підтримує здобувачів, які мають соціальні пільги. На зустрічі були наведені приклади підтримки учасників АТО. Працює телефон "Довіри для студентів". ЗВО в повній мірі забезпечує здобувачів гуртожитками. Втім здобувачі даної ОП у

гуртожитку Університету не проживають, оскільки немає потреби. На території ЗВО є опорний пункт поліції (студмістечко), загін охорони громадського порядку «Сокіл». Здобувачі, самоврядування інформували, що Університет проводить опитування щодо задоволення освітній середовищем.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами зустрічей з фокус-групами з'ясовано, що з боку адміністрації деканату, НПП, кураторів, студентського самоврядування, сервісних підрозділів забезпечується достатня освітня, інформаційна, консультативна, соціальна підтримка здобувачів. Слід відзначити високий рівень інформування і комунікацій на основі використання різноманітних каналів (дошки оголошень, електронні кабінети, месенджери, телебачення, соцмережі, сайт), що підтвердили всі фокус-групи. На їх думку це покращило реалізацію змішаного та дистанційного навчання в умовах пандемії. Менеджмент ЗВО приділяє належну увагу якості використання каналів комунікацій, цифровій грамотності, для чого в період пандемія і зараз проводить роз'яснювальну і методичну роботу (онлайн-тренінги). На сайті викладено корисні презентаційні матеріали. Викладачі відкриті до спілкування і надають консультативну підтримку зручним для студентів каналом. До інформаційної, організаційної, консультаційної підтримки долучається студентське самоврядування. Втім здобувачі даної ОП виявили невисокий рівень обізнаності щодо того, чим займаються ця організація, яку підтримку вони можуть надавати здобувачам. Виявлено недостатній рівень мотивації щодо розвитку профкому здобувачів. ЗВО продемонстрував високий рівень підтримки психологічної служби (<https://sspu.edu.ua/napiamku-roboty>), про що засвідчили здобувачі і НПП, які за потреби можуть звернутись до неї, з чим вони ознайомлені. Служба ініціює багато різних заходів, які актуальні і цікаві здобувачам. Позитивною є практика самоадаптації студентів, зокрема першокурсників, за участю психологічної служби, самоврядування. Менеджмент приділив особливу увагу умовам реалізації освітнього процесу в період пандемії, враховуючи інтереси і безпеку всіх учасників. Зокрема, було розроблено відповідне методичне забезпечення

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/13/metodichni_rekomendaciyi_do_stvorennya_distancynogo_kursu_dcodc.pdf).

У межах соцпідтримки здобувачам надаються додаткові послуги з «Лікувального та спортивного масажу», «Фітнес-тренера», поглибленого вивчення іноземних мов. В Університеті практикується широка система опитувань для аналізу рівня задоволення. Опитування проводяться на всіх рівнях: загальноуніверситетський, деканат, кафедра, гарант, викладач, самоврядування. Процедура опитування регламентується відповідним Методичними рекомендаціями

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf). Учасники освітнього процедур підтвердили дотримання відповідних процедур. Результати опрацьовуються і в робочому порядку приймаються рішення. Більшість опитувань проводиться онлайн, що зручно. Втім система опитувань потребує систематизації і загальної координації з тим, щоб в умовах великої кількості опитувань не знецінити цей інструмент оцінки внутрішньої якості освіти та підвищити рівень результативності опитувань щодо удосконалення ОП та розвитку Університету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В Університеті розроблена нормативно-правова база для забезпечення вільного доступу всіх осіб (<https://sspu.edu.ua/vilnyi-dostup-do-universytetu>). Розроблена програма «Світ один на всіх», яка передбачає створення належних умов для осіб з обмеженими можливостями. Огляд матеріально-технічного забезпечення виявив наявність пандусів, аудиторій на першому поверсі, які можуть бути використані для навчання осіб з особливими потребами. В межах інклюзивної освіти здобувачам пропонують платформу Moodle, яка містить всі необхідні методичні матеріали та дозволяє здійснювати контроль та оцінювання, надаються додаткові навчально-методичні матеріали. У разі потреби здобувачам пропонується індивідуальний графік навчання. На даній ОП особи з особливими освітніми потребами не навчаються, хоча в Університеті так.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО політика врегулювання конфліктних ситуацій регламентується Кодексі академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf), Положенням про розгляд скарг та звернень громадян (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf) у СумДПУ, в яких висвітлені зрозумілі процедури вирішення конфліктних ситуацій. В ЗВО є уповноважена особа - фахівець з протидії корупції. Здобувачі, НПП, студентське самоврядування засвідчили, що в ЗВО та на даній ОП конфліктних ситуацій, випадків дискримінації та сексуальних домагань не було. На їх думку підтвердженням відсутності дискримінації є достатньо велика кількість іноземців, які навчаються в університеті, їх інтегрованість в

університетську спільноту. В Університеті у вільному доступі скринька довіри. Також є можливість скористатися анонімним онлайн опитуванням, телефоном “гаряча лінія”.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Підтримка на належному рівні матеріально-технічного забезпечення, інфраструктури та їх покращення на основі капітального ремонту, залучення фінансування з різних джерел. Аудиторії обладнані сучасним мультимедійним обладнанням, комп'ютерною технікою. Освітнє середовище безпечно для життя і здоров'я на основі комплексного і системного підходу, інституційного забезпечення. Позитивна міжособиста взаємодія і взаємопідтримка між різними учасниками освітнього процесу. Висока активність психологічної служби, різноманіття індивідуальних та групових заходів профілактичного характеру для здобувачів. Створенні та покращуються умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами - вільний доступ в Університет. Створене нормативно-правове забезпечення врегулювання конфліктних ситуацій, інформація про це доступна на сайті ЗВО. Відсутні будь-які прояви насильства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Незважаючи на відсутність конфліктних ситуацій, проявів дискримінації здобувачі не в повній мірі обізнані щодо їх вирішення у разі виникнення. Звернути увагу на проведення інформаційних заходів з цих проблем, зокрема, із залученням студентського самоврядування, кураторів. Сприяти підготовці навчально-методичних посібників, підручників викладачами даної ОП та їх розміщенню у вільному доступі для здобувачів у бібліотеці. НПП і випускова кафедра демонструє високий рівень публікаційної діяльності, але більшість цих робіт не представлена у репозитарії бібліотеки. Сприяти розміщенню повних текстів наукових і навчальних публікацій викладачів, що забезпечують дану ОП, на електронних ресурсах бібліотеці.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО демонструє відповідність освітнього середовища вимогам безпеки життя і здоров'я. Позитивною стороною забезпечення безпеки є активна участь психологічної служби на основі профілактичних заходів, а також зворотній зв'язок зі студентами щодо задоволення освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною, соціальною підтримкою на основі анкетування. Засвідчена підтримка здобувачів зі сторони адміністрації, органів самоврядування, деканату, гаранту, НПП, сервісних підрозділів. На належному рівні матеріально-технічне забезпечення, інфраструктура (гуртожитки, спортивна, медична, культурна), оновленню і модернізації якої приділяється належна увага. Позитивною практикою є спеціальні програми щодо покращення умов для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Привабливим є те, що позитивні міжособисті відносини, взаємопідтримка, хороший рівень комунікацій запобігає виникненню конфліктних ситуацій. Зважаючи на сильні сторони і позитивні практики, недоліки, які не носять системний характер, і можуть бути виправлені в найближчий час, зокрема, недостатній рівень обізнаності здобувачів щодо врегулювання конфліктних ситуацій, обмежена кількість публікацій НПП, які забезпечують дану ОП, в репозитарії бібліотеки, недостатня кількість підручників, навчально-методичних посібників саме зі спрямування даної ОП у бібліотеці, зокрема за авторством викладачів, експертна комісія дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 7 за рівнем В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У СумДПУ розроблена низка положень, що регламентують розроблення, затвердження та перегляд ОП: Положення про комісію із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_komisiyu_iz_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_5d370.pdf), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти, Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diy

alnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf), Положення про центр забезпечення якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_centр_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_sumdpu_b2015.pdf), Положення про освітні програми (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_or_ff69e.pdf). Встановлено, що впродовж 2016-2020 рр. двічі змінився зміст програми: у зв'язку з прийняттям Стандарту №1244 від 13.11.2018 р., та у 2020 р. у зв'язку обранням готельно-ресторанного спрямування ОП (Протокол засідання кафедри бізнес-економіки та адміністрування №6 від 04.02.2020 р.), як наслідок - уточнені світні компоненти ОПП, компетентності, ПРН. На зустрічі з роботодавцями з'ясовано, що під час перегляду ОПП були враховані їх пропозиції та додані дисципліни, зокрема, «Міжнародні традиції готельно-ресторанного бізнесу». На зустрічі зі здобувачами та НПП було встановлено, що підґрунтям для прийняття готельно-ресторанного спрямування ОП були не тільки аналіз ринку праці Сумської області, а й аналіз вибіркових дисциплін, що були обрані здобувачами ОП до цього. Так, викладачами було зазначено, що здобувачі ОП обирали дисципліни кафедри туризму СумДПУ. Опитування здобувачів свідчить про достатньо високий рівень задоволення змістом ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

СумДПУ відповідально ставиться до думки здобувачів. Так, навчальний відділ проводить анкетування здобувачів з приводу змісту ОП, матеріально-технічно забезпечення ОП та організації освітнього процесу. На сайті ЗВО розміщені Методичні рекомендації до проведення анкетувань з питань оцінювання освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_oscinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf), на основі яких розробляються анкети для опитування. Анкети опитувань розміщені на сайті у розділі «Опитувальники» (<https://sspu.edu.ua/opytuvalnyky>). Опитування здобувачів даної ОП показало задоволеність студентів змістом ОП. Думка здобувачів щодо даної ОП також досліджується на основі спілкування здобувачів із кураторами, круглих столів. Вивчення думки відбувалося і напередодні прийняття рішення щодо відкриття ОП. Студентське самоврядування СумДПУ є достатньо активним; регулюється Положенням про студентське самоврядування (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>). Зокрема, студентське самоврядування активно бере участь в процесах щодо забезпечення якості вищої освіти, у проведенні різноманітних опитувань. Втім, під час зустрічі з представниками студентського самоврядування з'ясовано, що випадків звертання здобувачів даної ОП щодо внесення змін до змісту ОП не було. Також слід додати, що в СумДПУ згортає свою діяльність студпрофком через незацікавленість студентів, недофінансування цих органів та часткове дублювання обов'язків. Проте, органи студентського самоврядування не мають замішувати студпрофком через докорінно різні функції та завдання, що стоять перед цими структурами.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП регламентується Положенням про раду роботодавців (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_5714a.pdf). В Університеті створено Експертну раду стейкхолдерів (Наказ №97 від 10.02.2020 р. (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/nakaz_pro_zatverdzhennya_skladu_ekspertnih_rad_steykholderiv_za_or_897aa.pdf)), до якої входять роботодавці (Башук Тетяна Олександрівна - к.е.н., начальник відділу маркетингу ТОВ «Радоніт-Р» (м. Суми); Гладенко Юрій Миколайович - начальник відділу туризму Сумської обласної державної адміністрації; Есманов Олексій Миколайович - к.е.н., начальник відділу контролю у галузі освіти, науки, спорту та інформації Управління Північно-Східного офісу Держаудитслужби в Сумській області; Меркун Ірина Володимирівна - начальник відділу маркетингу ТОВ «Керамейя» (м. Суми); Шевченко Наталія Володимирівна - начальник управління Північно-Східного офісу Держаудитслужби в Сумській області; Федирко Наталія Олегівна - студентка 512 групи) та студент. Підтвердженням участі роботодавців у перегляді ОП є Протокол засідання кафедри бізнес-управління та адміністрування №6 від 04.02.2020 р. Найвні рецензії на ОП «Економіка» з боку роботодавців. Задоволеність освітньою програмою та пропозиції щодо її покращення роботодавці можуть висловити шляхом заповнення анкети, що розміщена на сайті (Анкета з для опитування роботодавців (https://docs.google.com/forms/d/1pYbtyuR2dfTcbmWZboPJNMMTYitZH9_Ze6Zwkhox7Ng/viewform?edit_requested=true)). Крім того, було проведено моніторинг оцінювання роботодавцями задоволеності якістю підготовки фахівців за ОП Економіка (https://sspu.edu.ua/images/2021/opytuvannia_robotodavciv_ekonomika_I_2020-2021_1_dd616.pdf). За його результатами в ОП та ОК буде посилено акцент на формуванні навичок просування бізнесу в Інтернеті, реклами в соціальних мережах і Google Ads, роботи з Інтернет магазином, обробка замовлень і написання бізнес-процесів роботи Інтернет-магазинів тощо. Також в навчальному процесі заплановане використання більшої кількості таких форм навчання, як майстер-класи, практичні заняття-симуляції, бізнес-ігри, а також імплементація спеціалізованого програмного забезпечення.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОПП «Економіка» акредитується вперше. Проте, враховано зауваження Національного агентства щодо впровадження внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, що були зроблені під час акредитації інших ОП СумДПУ. Зокрема, розроблені Положення про комісію із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_komisiyu_iz_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_5d370.pdf), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf), Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf), Положення про центр забезпечення якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_centra_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_sumdpu_b2015.pdf).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедури реагування на недоліки в освітній програмі визначені в Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти. Під час зустрічі з начальником центру забезпечення якості вищої освіти Ячменик Мариною Михайлівною, було зазначено, що за результатами проведених анкетування студентів даної ОПП зауважень зі сторони здобувачів не було. Така думка студентів підтверджується, також, і відсутністю зауважень за результатами анонімного анкетування «Викладач очима студентів» та під час безпосередньої зустрічі Експертної групи зі здобувачами даної ОПП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОПП «Економіка» акредитується вперше. Проте, враховано зауваження Національного агентства щодо впровадження внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, що були зроблені під час акредитації інших ОП СумДПУ. Зокрема, розроблені й затверджені Положення про комісію із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти, Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності, Положення про центр забезпечення якості вищої освіти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості в СумДПУ активно формується. Зокрема, сформована інституційна та нормативна база для забезпечення якості вищої освіти (Центр забезпечення якості вищої освіти; Комісія із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf); Положенням про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf); Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf)). Під час зустрічі з НПП, було з'ясовано, що викладачі дуже відповідально ставляться до забезпечення якості освіти, зокрема, попри наявний графік консультацій, будь який студент у будь який час, навіть поза графіком, може звернутися до викладача та отримати усю необхідну інформацію та роз'яснення. Легкість комунікацій з викладачами була підтверджена і під час бесіди зі студентами. Це також дозволяє якомога повніше враховувати побажання студентів, вдосконалювати методики викладання, робочі програми. Відчувається відповідальне ставлення з боку викладачів та гаранта ОП до якості освітньої програми та освітнього процесу в цілому.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Система забезпечення якості вищої освіти в СумДПУ є сформованою: наявні нормативна база та організаційне забезпечення. Здобувачами та викладачами підтверджена активна діяльність органів забезпечення якості вищої освіти. У ЗВО сформований механізм залучення здобувачів до перегляду ОП, хоча студенти не активно їм користуються. Роботодавці також залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, що було підтверджено на зустрічі з ними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Здобувачі є дещо пасивним у обговоренні змісту ОП, що ускладнює врахування інтересів студентів. Активніше залучати здобувачів до перегляду ОП, висловлення пропозицій щодо її змісту. Забезпечити участь майбутніх випускників в перегляді ОП. Недостатньо опрацьований механізм розгляду заяв студентів до органів студентського самоврядування щодо зміни ОП та організації освітнього процесу. Студенти радше звертаються до викладачів з питань організації освітнього процесу або внесення змін в ОП, ніж до органів студентського самоврядування. Активізувати співпрацю між студентами та студентським самоврядуванням щодо внесення змін ОП та навчального процесу в цілому. Органи студентського самоврядування частково дублюють обов'язки студпрофкому, що негативно впливає на діяльність останнього. Розмежувати права та обов'язки органів студентського самоврядування та студентського профкому.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В цілому, в СумДПУ створені умови для забезпечення якості освіти та врахування інтересів стейкхолдерів освітнього процесу: нормативні документи чітко прописують механізми внесення змін до ОП, та механізми врахування інтересів стейкхолдерів. Під час зустрічей з роботодавцями, НПП та здобувачами встановлено, що врахування інтересів стейкхолдерів не носить суто формальний характер. Існуючі недоліки не носять суттєвий характер та не створюють неусувних перешкод в забезпеченні якості освіти. З урахуванням вищевикладеного, можна стверджувати, що ОП відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Після ознайомлення з нормативною базою ЗВО, що регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, можна дійти висновку, що вона є чіткою та зрозумілою та включає в себе: Положення про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), Положення про апеляцію результатів навчання навчання здобувачів вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilny_vibir_disciplin_e84b5.pdf) та ін. Всі регуляторні документи розміщені на сайті ЗВО у розділі «Нормативно-правова база» (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>). Під час зустрічі зі здобувачами було з'ясовано, що вони в цілому розуміють свої права та обов'язками. Проте, не мають чіткого алгоритму дії, як реагувати на випадки корупції або у необхідності оскарження оцінки (слід зазначити, що всі ці дії регламентуються, а їх регламент розміщений на сайті «Запобігання та протидія корупції» (<https://sspu.edu.ua/universitytet/zahalna-informatsiia/zapobihannia-ta-protydiia-koruptsii>), «Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf)). Також здобувачі зазначали, що в них не було випадків корупції або необхідності оскарження результатів.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОПП (https://sspu.edu.ua/images/2019/12/opp_051_bakalavr_2020_proekt_9e88f.pdf) був розміщений на сайті ЗВО на 4 місяці до її прийняття та розміщена адреса ел. скриньки, куди стейкхолдери мали змогу відправити свої пропозиції. На фокус-групах зі стейкхолдерами було відмічено, що вони надають перевагу обговоренню ОП на круглих столах або на засіданні кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертною групою встановлено, що на сайті університету розміщено робочі програми (<https://fizmat.sspu.edu.ua/dokumenty-kaf-beta>), навчальний план (<https://fizmat.sspu.edu.ua/dokumenty-kaf-beta>) за даною ОП та опис ОП (https://sspu.edu.ua/images/2021/opp_051_bakalavr_2020_4d05d.pdf). Ця інформація міститься у вільному доступі та є зрозумілою для стейкхолдерів. Крім того, здобувачі та НППІ зазначили, що у ЗВО налагоджені комунікації зі здобувачами вищої освіти, тому вони у якнайкоротший термін можуть отримувати повну інформацію про ОП. Проте, не до всіх дисциплін розміщені силабуси, положення про які розміщено на сайті ЗВО Методичних рекомендацій щодо створення силабусу навчальної дисципліни (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/rekomendaciyi_silabus_93412.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

В СумДПУ створена нормативна база, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу. ЗВО вчасно та в повному обсязі публікує на своєму сайті необхідну інформацію щодо ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Попри наявність регламенту дій у випадку корупції або необхідності апеляції результатів, доступність цих матеріалів на сайті, здобувачі не завжди цікавляться такою інформацією, а, отже, не завжди знають детальний алгоритм дій. Рекомендовано інформувати здобувачів про порядок дій у разі прояву корупції або необ'єктивного оцінювання. З метою більш легкого вибору наукового керівника з урахуванням власних наукових інтересів, бажано оприлюднити інформацію щодо наукових напрямків викладачів ОП. Наразі не всі курси ОП мають силабуси, рекомендовано продовжувати розроблення силабусів курсів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В ЗВО сформовано нормативно-правову базу, що висвітлює права та обов'язки учасників освітнього процесу. Розроблені та затверджені алгоритми дій у різних, в тому числі спірних, ситуаціях. Вся ця інформація міститься на сайті ЗВО. Означені регламенти використовуються у ЗВО, тож вони не носять суто формальний характер. ЗВО вчасно оприлюднив проект ОП на своєму сайті із адресою електронної скриньки, куди можна надсилати свої пропозиції. ЗВО оприлюднює на своєму сайті інформацію щодо змін в ОП в повному обсязі, крім того, здобувачів інформують додатково щодо змін в ОП, використовуючи інші канали зв'язку. Вказані недоліки, зокрема недостатня обізнаність студентів щодо алгоритму дій у певних ситуаціях та відсутність силабусів за деякими курсами не є фундаментальними та системними, а, отже, не суперечать дотриманню ЗВО публічності та прозорості у своїй діяльності. Рівень відповідності Критерію 9 - В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Договір на практику_2021р..pdf</i>	hgJiBPjznqWnS+liTsZM7U3dFimpfQMuv5kVWEqz/eU=
Додаток	<i>Протокол кафедри бізнес-економіки_6 18.01.2019.pdf</i>	zYwOCHGSunJKTwFzJjCK2ILFYH4oA+A/bjl++JrcbU=
Додаток	<i>Дігзовір на практику_2021 р..pdf</i>	+aM3PtYoiQXO9elLh3HRK4xBFFCbakLFpKQP5c25RJY=
Додаток	<i>Сертифікат підвищення кваліфікації_Омельяненко.pdf</i>	ulq68lzina817gVgmWdf2xhgyuYQzK1bHoBt8faaYUA=
Додаток	<i>Грамота переможця конкурсу есе.pdf</i>	FzGGP3adXF+vY7OVD8nKfEPglxOL2NlciZfOaGLJYOc=
Додаток	<i>Наказ про створення комісія про визнання неформальної освіти.pdf</i>	Ggx4/Ndgqj5oDskMHwxaGM4e73qu9HF+eVz4DM/rRjg=
Додаток	<i>Протокол про Perezарухування результатів у неформальній освіті.pdf</i>	cWA9tbfAFIMeGWdlEo+w4dg3upQx3AE7XXoATXzGZ78=

Додаток	<i>Сертифікат підвищення кваліфікації_Есманов.pdf</i>	FCUSE1xI+dLh8bxd66uHwr9TWKQ4SyHWBDCUB OWCrIg=
Додаток	<i>Сертифікати підвищення кваліфікації_Божкова.pdf</i>	xBAVv1/FCTpzBo5T5PUqMeG+FbkhcW8o8RFW1W 1Icaw=
Додаток	<i>Витяг з наказу про проведення практики 2020 р..pdf</i>	6wHT5KpYmdRenzQd+czOAdWEBL8u3bQMXvGC9 wTMTzw=
Додаток	<i>Протокол кафедри бізнес-економіки 6 4.02.2020.pdf</i>	XebrZehEgBbTCVmQ4NgeKF/2PEgPjhFugZ+o7ggG 9o8=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ломачинська Ірина Анатоліївна

Члени експертної групи

Єрмоленко Олексій Анатолійович

Паничок Марина Юріївна